

STUDIEPLAN FOR
MELLOMFAGSTILLEGGET
I KRISTENDOMSKUNNSKAP

Institutt for kristendomskunnskap
Det Teologiske Menighetsfakultet

November 1989

I. FELLESEDELEN AV MELLOMFAGSTILLEGGET

STUDIEPLAN

Fellesdelen tar sikte på å gi en generell innføring i spørsmål og problemstillinger som er knyttet til kristendommens møte med vår egen tid, og problemene med å forstå og å formidle bibeltekster. Det er meningen at fellesdelen skal legge grunnlaget for den fordypning som skjer innenfor valgdelen.

Fellesdelen består av to hovedblokker:

1) Kristentroen i møte med utfordringer i det 20. århundre

Emner: a) Hovedlinjer i det 20. århundres teologihistorie
b) Norsk livssynsdebatt gjennom de siste 100 år

2) Fortolkning og formidling av det kristne budskap i vår tid

Emner: a) Det gamle og Det nye testamente i vår tid
b) Bibelsyn og bibelbruk i systematisk belysning
c) Bibelbruk i misjonsteologisk og pedagogisk sammenheng

Den første hovedblokken tar sikte på å kartlegge utfordringene kirken og teologien står overfor i vår tid. Dette skjer gjennom en historisk fremstilling som legger vekt både på den nyere teologihistorie og vår egen norske livssynsdebatt.

Hovedblokk 2 tar opp spørsmål omkring fortolkningen og formidlingen av det kristne budskap, med andre ord: hermeneutiske spørsmål i tilknytning til ulike teologiske disipliner. Et hovedanliggende blir å se hvordan de bibelske tekster skal leses og anvendes i nye situasjoner og i møte med nye problemstillinger.

LITTERATUR

Til Fellesdel 1a):

Persson, P.E., Att tolka Gud i dag, Lund 1971, s.9-133 (120s)

Lønning, P., "Det 20. århundre - religionsoversvømmelse eller religionsfortørkning", i P.Lønning (red), Religionens verden - en utfordring til dagens kristendom, Oslo 1981, s.147-166 (20s)

Til Fellesdel 1b):

Aadnanes, P.M., Frå moderne vantru til ny religiøsitet. Norsk livssynsdebatt i hundre år, Oslo 1988, s. 17-82, 107-71, 196-257. (ca 180s)

Romarheim, A., "Religiøsitet mot århundreskiftet: 'New Age'", Tidsskrift for Teologi og Kirke 1987, s.51-66 (15s)

Åagaard, J., "Nyreligiøsitet som universalhistorisk fænomen", Norsk Tidsskrift for Misjon 1985, s.135-141 (6s)

Til Fellesdel 2 a):

Kvanvig, H.S., Gamle ord i ny tid. Det gamle testamente og dets budskap i dag, Oslo 1977, del I og III (ca 110s)

Weyde, K.W., "Det gamle testamente i vår tid" og "Forholdet mellom GT og NT" (Studiemateriell SNT) (ca 27s)

Baasland, E., "Bibelens budskap inn i vår tid", Studiemateriell MF 1990.

Larsson, E., "Frälsning i bibliskt perspektiv", Människan inför Bibeln, Arlöv 1982, s.52-73

Til Fellesdel 2b):

Asheim, I., "Et reformatorisk skriftsyn", i T. Austad (red.), Bibelen og teologien. Bidrag til skriftsynet, Oslo 1982, s.41-73 (30s)

Austad, T., "Skriftens autoritet", i Bibelen og teologien, s.160-185 (25s)

Skjevesland, O., "Lov - Evangelium - Formaning", i Broen over 2000 år. Bidrag til prekenlæren, Oslo 1981, s.63-90 (26s)

Til Fellesdel 2c):

Engelsviken, T., "Kontekstualisering som misjonsteologisk prinsipp" (upublisert; ca 50 s)

Mogensen, K., "Skal kristendom fortelles?", i Barnets verden - kirkens budskap, Haase 1982, s.137-165

Mogensen, K., "Jesu fortælling og fortællingen om Jesus" i Teologi og Kirke. Festskrift til Poul Nepper-Christensen, København 1986, s. 147-168

Mogstad, S., "Fortelling som formidling", i Barnesjel og kristentro, (Relieff 26), Trondheim 1988, s.149-64. (ca. 15 s.)

Fougner, J., "Barn og religiøst språk", i Barnesjel og kristentro, s.133-48. (ca. 15 s.)

II. VALGDELEN AV MELLOMFAGSTILLEGGET

ALTERNATIV A: KRISTENDOM, LITTERATUR OG LIVSSYN

STUDIEPLAN:

Dette alternativet er utformet særlig med tanke på grunnskolens ungdomstrinn og den videregående skolen. Vi har forsøkt å definere problemstillinger og emner som i særlig grad skulle korrespondere med de utfordringer en møter der. Samtidig vil emnet være av interesse for alle som interesserer seg for litteratur og livssyn.

Hovedproblemstillinger:

- Bibellesning og bibelbruk
- Tro og fornuft

Emner:

1. Bibelfag (GT/NT):
 - a) Bibelen som litteratur: Job
 - b) Bibelen som litteratur: Jesu liknelser
2. Religionsfilosofi/apologetikk:
 - a) Guds eksistens
 - b) Det ondes problem
 - c) Skapelse og naturvitenskap
3. Livssyn/religionsvitenskap:
 - a) Vitenskapsteoretiske metodespørsmål
 - b) Livssyn og livssynskritikk
 - c) Humanismen som livssyn
4. Religionspedagogikk/didaktikk/kirkehistorie:
 - a) Kristen skole i et sekulært samfunn
 - b) Bibelen: Lesemåter og bruksmåter

LITTERATUR

Til A 1a):

Kapelrud, A.S., Job og hans problem i fortid og i dag, Oslo 1976. (60s)

Mettinger, T.N.D., "Job och hans Gud", Namnet och Närvaron. Gudsnamn och Gudsbild i Böckernas Bok, Örebro 1987, s.169-191.
(Eller samme artikkel "Jobsbokens Gud - vrångbild och verklighet", Eva och revbenet, Religio 16, Lund 1984, s 32-55)

Til A 1b):

Wenham, D., The Parables of Jesus. Pictures of Revolution, London 1989 (Et utvalg på ca 170s)

Gerhardsson, B., "Mästaren och hans liknelserberättelser," Svensk Teologisk Kvartalskrift 64 (1988) s.45-52 (7s)

Til A 2a):

Bøckmann, P.W., "Filosofenes Gud. Om gudsbevis og gudserkjennelse", i P.W.Bøckmann (red.), Hvem er Gud? (Relieff) Trondheim 1986, s.95-113 (17s)

Lønning, P., Kan Gud bevises? Fra 2400 års samtale mellom tro og tanke, Oslo 1979, s.127-141 (15s)

Rise, S., " 'Hver tanke til fange under lydigheten mot Kristus.' Noen prinsipielle synspunkter på kristen apologetikk", i S.O.Thorbjørnsen (red.), Når troen anklages. Bidrag til et forsvar, Oslo 1984, s.11-24 (13s)

Til A 2b):

Hygen, J.B., Guds allmakt og det ondes problem, Oslo 1974; s.141-185 (44s)

Engedal, L.G., "Guds allmakt og vår verdens lidelse", For kirke og skole, (Festskrift til Ole Modalsli), Oslo 1983, s. 24-37 (14s)

Til A 2c):

Kvanvig, H.S., "Urhistorien i religionshistorisk og hermeneutisk lys", For kirke og skole, (Festskrift til Ole Modalsli), Oslo 1983, s.87-99 (12s)

Skarsaune, O., Bibelen og naturvitenskapen, (Credo småhefte), Oslo 1973 (≈ 15 s)

Rønnild, A., "Gud og naturvitenskapen", Tidsskrift for Teologi og Kirke 48 (1977), s.193-203 (10s)

Til A 3a):

Myhre, R. Innføring i pedagogikk 3. Pedagogisk filosofi, 2. utg. Oslo 1980, s.85-130 (ca 45s)

Til A 3b):

Smith, A. "Hva er et livssyn", Kirke og kultur 90 (1985) s.412-21 (10s)

Smith, A., "Teologisk livssynskritikk", Tidsskrift for Teologi og Kirke 56 (1985), s.35-49 (14s)

Til A 3c):

Asheim, I., "Humanisme i idéhistorisk lys." (upublisert foredrag, 15s)

Krogseth, O., "Hva er et humanistisk menneskesyn i Norge idag?", Ung Teologi 19 (1986) nr.1, s.3-14 (12s)

Viestad, H., "Humanistisk livssyn og menneskesyn", Ung Teologi 19 (1986) nr.1, s.15-20 (5s)

Til A 4a):

Asheim, I., Orientering i religionspedagogikken, Oslo 1970, s.144-176 (≈ ca 20s)

Haraldsø, B. (red.), Kirke, skole og stat 1739-1989, Oslo 1989, s.10-172 (ca 150s)

Til A 4b):

Brandt-Pedersen, F./Rønn-Poulsen, A., Metodebogen. Analysemetoder til litterære tekster, Kolding 1988, s.11-34; 157-168 (33s)

Wright, T.R., "On Reading the Bible as Literature", Theology and Literature, Oxford 1988, s.41-82 (42s)

Leganger-Krogstad, H., "Liknelsernes pedagogiske virkemidler" og "Jesu liknelser i kristendomsundervisningen", Prismet 37 (1986), s.117-127 (7s)

(Tilsammen ca. 753s + fellesdel 790s = 1543s.)

ALTERNATIV B: KRISTENDOM, FORSTÅELSE OG FORMIDLING

STUDIEPLAN

Dette emnet er siktet inn mot den teologiske siden av faget kristendomskunnskap og knytter seg nær til problemstillingene fra fellesdelen. Det egner seg for dem som ønsker å arbeide med saksområder knyttet til de mest sentrale sider av kristentroen og formidlingen av disse. Det vil egne seg godt både for dem som skal tjenestegjøre i skolen og i kirken, hjemme eller i misjons-sammenheng.

Hovedproblemstillinger:

- Læren om Gud i Bibelen, oldkirken og vår egen tid
- Det bibelske budskap i nye kontekster

Emner:

1. Bibelfag (NT/GT):

- a) Det gamle testaments vitnesbyrd om Gud
- b) Kristi person og gjerning i NT/urkirken
- c) Andens gjerning ifølge Det nye testamente
- d) Bibelbruk i moderne frigjøringsteologi

2. Kirkehistorie:

- a) Oldkirkens dogmedannelse og Bibelens Jesus
- b) Den Hellige And i oldkirkens teologi

3. Systematisk teologi/religionsvitenskap:

- a) Læren om Gud som Fader, Sønn og Hellig And
- b) Moderne synkretisme

4. Religionspedagogikk/misjonsvitenskap:

- a) Bibelbruk i religionspedagogikken
- b) Eksempler på kontekstualisering fra den 3.verden

LITTERATUR

Til B 1a):

Mettinger, T.N.D., Namnet och Närvaron. Gudsnamn och Gudsbild i Böckernas Bok, Örebro 1987 (ca 170s)

Til B 1b):

Aalen, S., "Jesu kristologiske selvbevissthet. Et utkast til en 'jahvistisk kristologi'", Tidsskrift for Teologi og Kirke 40 (1969) s.1-18 (16s)

Skarsaune, O., "Inkarnasjonen i Det nye testamente", i Inkarnasjonen - myte eller faktum?, Oslo 1988, s.21-40 (18s)

Dunn, J.D.G., "Did Jesus Claim to be the Son of God?", i The Evidence for Jesus, London 1985, s.30-50 (21s)

Gerhardsson, B., "Den unge kyrkans kristusbekännelse," i Gerhardsson, B./Persson, P.E., Kyrkans bekännelsefråga, Malmö 1984, s.24-37 (13s)

Til B 1c):

Larsson, E., "'Andsdåp' og 'Andens fylde' i nytestamentlig perspektiv", i Jeg tror på Den Hellige And, Oslo 1982, s.56-76 (20s)

Til B 1d):

Goldingay, J., "The Hermeneutics of Liberation Theology", Horizons in Biblical Theology 4 (1982) s.133-61 (23s)

Johnson, B., "Något om bibelanvändningen i latinamerikansk befrielsesteologi", Svensk Teologisk Kvartalskrift 60 (1984) 64-70 (6s)

Til B 2a):

Skarsaune, O., Inkarnasjonen - myte eller faktum? Oslo 1988, s.9-20;41-127.

Til B 2b):

Molland, E., "Den Hellige And i oldkirkens erfaring, tro og lære", Norsk Teologisk Tidsskrift 77 (1976) s.33-43: 97-106 (30s)

Til B 3a):

Sannes, K.O., "Hvem er Gud? Til 1650 års-minnet om kirkemøtet i Nikea år 325, Tidsskrift for teologi og kirke 46 (1975) s. 241- 57 (15s)

Confessing One Faith. Towards an Ecumenical Explication of the Apostolic Faith as Expressed in the Nicene-Constantinopolitan Creed (381), (Faith and Order Paper No. 140), Geneve 1987, s.1-96 (93s)

Til B 3b):

Romarheim, A., Kristus i vannmannens tegn. Nyreligiøse oppfatninger av Jesus Kristus, Oslo 1988, s.25-86, 157-167 (70s)

Til B 4a):

Mogstad, S., "Kristen livstydning mellom angst og håp", Livso-
plysning. Festskrift til K.E.Bugge, Fredrikshavn 1988, s.125-37 (ca 15s)

Willert, N., "Jesuskikkelsen i symboldidaktisk belysning", Livso-
plysning, s.59-72 (ca 15s)

Mogensen, K., "Eventyr og evangelium", Livso-
plysning, s.73-88 (ca 15s)

Mogensen, K., "Kirkelig voksenundervisning som arbeid med symboler", i Kritisk Forum for Praktisk Teologi 21 (1985) s.45-67 (23s)

Til B 4b):

Bediako, K., "Biblical Christologies in the Context of African Traditional Religions" i Samuel, V. and Sugden, C. (eds.): Sharing Jesus in the Two Thirds World, Grand Rapids 1983, s.81-117 (37s)

Nordstokke, K., De fattiges kirke, Oslo 1987; Del IV: Friggjeringsteologien, s.107-156 (44s)

Nordstokke, K., "Den fullmodne tid. Tidsforståelsen i latinamerikansk frigjøringsteologi", Ung Teologi 21 (1980), nr.4, s. 21-32 (11s)

(Tilsammen 749s + valgdelt 797s = 1546s)

ALTERNATIV C: KRISTENDOM, VERDIDANNELSE OG SAMFUNN

STUDIEPLAN

Dette emnet er tenkt for dem som har en bakgrunn i samfunnsfag, eller har særlig interesse av slike fag i en skolesituasjon. Det vil imidlertid også egne seg godt for dem som har eller stiler mot samfunnsrettede yrker, eller yrker innen helse og sosialsektoren.

Hovedproblemstillinger:

Hovedvekten vil ligge på verdi- og normdannelse i det moderne samfunn. Dette gjelder innenfor:

- Menneskeverd og samfunnsyn
- Bioetikk og sosialetikk

Emner:

1. Bibelfag (GT/NT):
 - a) Menneskesynet i GT
 - b) Menneskesyn og verdinormer i NT og dets omverden
2. Systematisk teologi (etikk):
 - a) Menneskesynet
 - b) Bioetikk
 - c) Sosialetikk
3. Religionsvitenskap/religionspedagogikk:
 - a) Religiøs pluralisme og verdikonflikter
 - b) Oppdragelse og verdidannelse
4. Kirkehistorie/misjonsvitenskap:
 - a) Kirkens sosialetiske engasjement i økumenisk perspektiv
 - b) Kirke og samfunnsliv i Norge

LITTERATUR

Til C 1a):

- Kvanvig, H.S., Gamle ord i ny tid. Det gamle testamentet og dets budskap i dag, Oslo 1977, del II (38s)
- Bjørndalen, A.J., "Mennesket i Det gamle testamente", i M.Sæbø (red.): Det kristne menneskesyn, Oslo 1978, s.25-41 (16s)
- Kvanvig, H.S., "Gud og den fattige i Det gamle testamentet", Ny økonomisk verdensordning og kirken, tilleggshefte Ung Teologi, Oslo 1978, s. 10-22 (ca 10s)

Til C 1b):

- Longenecker, R.N., New Testament Social Ethics for Today, Grand Rapids 1984, s.1-28, 48-97 (ca 55s)
- Malina, B., The New Testament World. Insight From Cultural Anthropology, Atalanta 1981, s.1-24; 51-70; 94-121 (70s)

Til C 2a):

- Austad, T., "Kristent menneskesyn i dag. Noen dogmatiske synspunkter", i M.Sæbø (red.), Det kristne menneskesyn, s.113-125 (12s)
- Wigen, T., "Det kristne menneskesyn mellom de ulike vitenskapene", i Det kristne menneskesyn, s. 71-81 (9s)
- Smith, A., "Det kristne menneskesyn mellom ulike politiske ideologier", i Det kristne menneskesyn, s.83-95 (11s)

Til C 2b):

- Mer enn gener. Utredning om bioteknologi og menneskeverd, Kirkerådet, Oslo 1989, s.3-63 (61s)

Til C 2c):

- Smith, A., Rett fordeling. Om normer for en kristen politisk etikk, Oslo 1982, s. 32-58; 97-167; 217-239 (≈ 81s)

Til C 3a):

- Prismet nr.6/1989: "Islam i Norge" s.197-229 (ca 25s)
- Holter, A., "Islam som ideologisk modell for forholdet evangeliet/religionene" Tidsskrift for Teologi og Kirke 1978, s.95-109 (14s)
- Holter, A., "Islam i Europa - en ny trussel?", Norsk Tidsskrift for Misjon 1985, s.202-215 (13s)
- Aandanes, P.M., Frå moderne vantru til ny religiøsitet. Norsk livssynsdebatt i hundre år, Oslo 1988, s.83-89; 258-292 (42s)
- Nyreligiøsitet, Kirkerådet, Oslo 1988, s. 5-21 (16s)

Til C 3b):

- Heiene, G. "Familien", i A. Smith (red.), På skaperens jord, Oslo 1984, s.123-41 (16s)

Hallen, D./Evenshaug, O., Barnets psykologiske forutsetninger for religion, Oslo 1989, del I og III (≈ 40s)

Tønnessen, F.E. Verdier og livssyn i skole og barnehager, Oslo 1983, s.11-100 (ca 90s)

Til C 4a):

Sommerfeldt, A., "Verden er for sterk for en delt kirke. Om den økumeniske bevegelses samfunnsengasjement", Ung Teologi 20, 1988, nr.1, s.25-43 (19s)

Evangelism and Social Responsibility. An Evangelical Commitment, Exeter 1982, s. 16-27; 43-61 (31s)

Nordhaug, H. (red.), Vern om skaperverket. Kirker verden over i arbeid for miljøvern, Oslo 1989, s.16-30 (15s)

Til C 4b):

Lundby, K., Mellom vekkelse og velferd. Bymisjon i opp- og nedgangstider, Oslo 1980, s.10-19; 25-50; 79-84 (39s)

Oftestad, B.T., "Vekkelsene og samfunnet", i I.Montgomery/S.Ugelvik Larsen (red.), Kirken, krisen og krigen, Oslo 1982, s.188-192 (≈ 6s)

Montgomery, I., "Kyrkan och arbetarrörelsen. Ett gammalt problem i ny kontext", i Kirken, krisen og krigen, s.207-211 (≈ 6s)

Montgomery, I., "Från ideologisk motsättning til organisatorisk samverkan. Då Det Norske Arbeiderparti fikk regeringsmakten", i Kirken, krisen og krigen, s.227-233 (≈ 8s)

(Tilsammen 743s + fellesdel 790s = 1533s.)

EKSAMENSORDNING OG UNDERVISNINGSFORM

EKSAMENSORDNING

1. En 8 timers skriftlig prøve som består av to oppgaver:

a) En essay-oppgave fra fellesdelen eller valgdelen. Essay-oppgaven teller 3/4.

b) En kortsvarprøve. Denne skal inneholde 8 spørsmål som kan hentes fra hele pensum. Hvert av svarene skal ikke overstige ca. 1/2 side. Kortsvarprøven teller 1/4.

Essay-oppgaven og kortsvarprøven sensureres hver for seg og sammenregnes til én karakter som føres til protokolls. En må ha bestått begge prøvene for å bestå eksamen. Ved stryk i den ene delen, gis det ikke karakter i den andre. Kandidaten kan likevel få vite hvilken oppgave som ikke var bestått.

Besvarelsen av alle 8 spørsmålene i kortsvarprøven danner grunnlaget for bedømmelsen. Minst 5 av spørsmålene må være bestått for at denne oppgaven skal ansees som bestått. Alle kortsvar teller likt i bedømmelsen.

2. En muntlig prøve på ca 20 minutter. Kandidaten prøves enten i fellesdelen eller valgdelen. Før muntlig vil det bli gitt beskjed om hva som ikke vil bli gjenstand for eksaminasjon til muntlig prøve.

UNDERVISNING

Det gis ca. 15 timers undervisning pr.uke hvert semester.

Det gis undervisning i fellesdelen og i to av de tre valgdelenes hvert semester.